

NOTA

Betreft: Samenvattend verslag van de plenaire zitting
- Brussel, 9 en 10 juli 2003 ¹

---

1. Na de opening van de vergadering van 9 juli heeft de voorzitter van de Conventie de door het Praesidium na de plenaire zitting van 4 juli gereviseerde tekst voorgelegd (doc. CONV 847/03). Deze tekst bevat de volgende wijzigingen van deel III van de ontwerp-grondwet:
  - artikel III-85 bis, lid 1, is opnieuw geformuleerd, waarbij de maatregelen worden verduidelijkt die kunnen worden genomen door de lidstaten van de eurozone voor hetgeen hen betreft;
  - de raadpleging van het Europees Parlement is toegevoegd aan de procedure voor aanneming door de Raad van Ministers van Europese verordeningen of besluiten op het gebied van non-discriminatie en vervoer, alsmede voor de aanneming van het Europees besluit waarbij specifieke procedures worden ingesteld om de snelle toegang te waarborgen tot de begrotingskredieten van de Unie die bestemd zijn voor de financiering van crisisbeheersingsoperaties;
  - in twee andere gevallen is kennisgeving aan het Parlement toegevoegd: het betreft het besluit van de Raad tot uitvoering van de op het niveau van de Unie door de sociale partners gesloten overeenkomsten en de toepassing van de solidariteitsclausule;

---

¹ Het volledig verslag van de plenaire zitting staat op de website met het volgende adres:
<http://european-convention.eu.int>.

- in artikel III-163 is duidelijk gemaakt dat het op het niveau van de Unie ontwikkelde immigratiebeleid het recht van de lidstaten zelf te bepalen hoeveel onderdanen van derde landen tot hun grondgebied worden toegelaten teneinde daar al dan niet in loondienst arbeid te verrichten, onverlet laat;
- een verbetering is aangebracht in het kader van het besluitvormingsproces op het gebied van buitenlands beleid, voor het geval dat een lid van de Raad om essentiële redenen van nationaal beleid bezwaar maakt tegen de vaststelling van een besluit dat met gekwalificeerde meerderheid van stemmen kan worden aangenomen. De tekst preciseert daartoe de bemiddelende rol van de minister van Buitenlandse Zaken die ermee belast wordt om, in overleg met die lidstaat, een aanvaardbare oplossing te bereiken;
- om tegemoet te komen aan de bezwaren van verscheidene Conventieleden ten aanzien van het als te exclusief beschouwde wezen of karakter van de gestructureerde samenwerking op defensiegebied, heeft het Praesidium voorgesteld deze mogelijkheid van flexibiliteit te behouden en te bepalen dat, afgezien van de voor deze samenwerking specifieke bepalingen, de andere algemene bepalingen betreffende nauwere samenwerking van toepassing zijn. Tegelijkertijd is artikel III-318, dat de toepassing van de gehele regeling inzake nauwere samenwerking op het gebied van defensie uitsloot, geschrapt;
- er is een nieuw artikel III-324 bis opgenomen op grond waarvan de nauwere samenwerking met eenparigheid van stemmen kan besluiten dat de Raad van de nauwere samenwerking met gekwalificeerde meerderheid van stemmen zal besluiten, alsmede, eveneens met eenparigheid van stemmen, kan besluiten dat op een gebied waarvoor een bijzondere wetgevingsprocedure geldt de nauwere samenwerking de gewone wetgevingsprocedure zal toepassen;
- aan artikel III-278 is een alinea toegevoegd opdat natuurlijke of rechtspersonen waarvoor andere dan economische en financiële beperkende maatregelen zijn vastgesteld, over de mogelijkheid van beroep bij het Hof van Justitie beschikken. Ook in artikel III-141, lid 2, is de toevoeging opgenomen dat de Unie ernaar streeft onderzoekers in staat te stellen vrijelijk samen te werken over de grenzen heen;

- tot slot is een wijziging aangebracht in artikel III-177 om aan te geven dat het optreden van de Unie erop gericht is de participatie van jongeren aan het democratisch leven van Europa aan te moedigen.

2. Tijdens het debat dat op deze presentatie volgde zijn de volgende punten aan de orde gesteld:

- verscheidene Conventieleden drongen erop aan dat in de ontwerp-grondwet een artikel wordt opgenomen waarin de symbolen van de Unie worden vastgelegd;
- één Conventielid was van oordeel dat de Unie weinig transparant is. Verscheidene andere Conventieleden maakten bezwaar tegen deze uitspraak en herinnerden eraan dat de ontwerp-grondwet talloze bepalingen bevat waarmee beoogd wordt de Unie nog transparanter te maken;
- enkele Conventieleden vonden dat sommige in de tekst aangebrachte wijzigingen niet technisch van aard waren. Zij noemden in dit verband de wijzigingen betreffende nauwere samenwerking, de rol van het Hof van Justitie en de diensten van algemeen belang;
- verscheidene Conventieleden betreurden dat er geen consensus kon worden bereikt om de stemming bij gekwalificeerde meerderheid uit te breiden tot besluiten op het gebied van het gemeenschappelijk buitenlands veiligheidsbeleid, althans wat de gezamenlijke initiatieven van de minister van Buitenlandse Zaken en de Commissie betreft;
- hetzelfde ongenoegen gold de punten belastingen en non-discriminatie;
- een aantal sprekers wenste dat de instelling en de organisatie van de Europese dienst voor extern optreden bij Europese wet wordt vastgelegd;
- sommigen vonden dat de tekst van de ontwerp-grondwet sekseneutraal moet zijn;

- enkele sprekers verzochten te zorgen voor coherentie tussen deel één en deel drie van de ontwerp-grondwet, met name wat betreft het gebruik van de termen volledige werkgelegenheid en sociale markteconomie;
- verscheidene Conventieleden hadden op het gebied van onderzoek en volksgezondheid graag een duidelijker rechtskader gezien;
- één Conventielid betreurde tevens dat de tekst geen bepaling over de bevordering van de culturele verscheidenheid bevat;
- enkele Conventieleden betoogden nadrukkelijk dat alle instellingen, ook de Europese Raad, aan de rechterlijke controle van het Hof van Justitie moeten zijn onderworpen;
- verscheidene Conventieleden spraken hun voldoening uit over de opneming van een nieuw lid in artikel III-208 dat gericht is op harmonisatie van de gestructureerde samenwerking met de bepalingen inzake de nauwere samenwerking. Enkele van hen gaven de voorkeur aan een uitdrukkelijker omschreven harmonisatie, maar waren desondanks ingenomen met deze wijziging van het artikel.

4. Na een middag van debat in de plenaire zitting en onderhandelingen in de verschillende groepen van de Conventie en de fracties, alsmede tussen deze groepen en deze fracties onderling, heeft de voorzitter van de Conventie op 10 juli de door het Praesidium in het licht van de resultaten van genoemde besprekingen herziene tekst gepresenteerd. Deze tekst, die in document CONV 848/03 staat, bevat de volgende wijzigingen ten opzichte van de tekst in document CONV 847/03:

- de opneming van een nieuw artikel over de "symbolen van de Unie";

- de vermelding in artikel III-5, betreffende de bestrijding van elke vorm van discriminatie, dat bij Europese wet of kaderwet de grondbeginselen betreffende de stimuleringsmaatregelen van de Unie, alsmede die maatregelen zelf kunnen worden vastgesteld, ter ondersteuning van de regelingen die de lidstaten treffen, met uitzondering van de harmonisatie van hun wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen;
- de opneming in de artikelen betreffende sociaal beleid, onderzoek, volksgezondheid en industrie van bepalingen die betrekking hebben op specifieke vormen van coördinatie;
- wat het handelsbeleid betreft, is in het ontwerp voor de overeenkomsten op het gebied van culturele en audiovisuele diensten, die tot nu toe in onderling overleg door de lidstaten en door de Gemeenschap zijn gesloten, de eenparigheid van stemmen bewaard gebleven, voorzover deze overeenkomsten schade zouden kunnen toebrengen aan de verscheidenheid van culturen en talen binnen de Unie, die in artikel 3 van het eerste deel onder de doelstellingen van de Unie wordt genoemd. Voor wat de overeenkomsten op vervoersgebied betreft, is de formule van het Verdrag van Nice overgenomen;
- de verklaring inzake de oprichting van een Europese dienst voor extern optreden is lichtjes gewijzigd, in die zin dat de overeenkomst tussen de Raad en de Commissie over de oprichting van een dergelijke dienst dient te geschieden met inachtneming van de rechten van het Europees Parlement;
- het protocol betreffende het Euratom-verdrag en artikel IV-2 over de juridische continuïteit van de bij de Grondwet tot stand gekomen nieuwe Europese Unie zijn gewijzigd;
- wat betreft de herziening van de Grondwet (artikel IV-6) is de goedkeuring door het Parlement toegevoegd aan de procedure waarbij de Europese Raad besluit de Conventie niet bijeen te roepen indien de reikwijdte van de wijzigingen bijeenroeping niet rechtvaardigt.

5. Op deze wijzigingen van de ontwerp-grondwet is door de leden van de Conventie positief gereageerd. Talrijke leden waren van oordeel dat de aldus gewijzigde tekst de resultaten van de Conventie weerspiegelt. Zij deden een beroep op de lidstaten om de tekst in het kader van de IGC niet opnieuw ter discussie te stellen en het subtiële evenwicht dat de Conventie heeft bereikt niet in gevaar te brengen. Velen verzochten de IGC tevens in navolging van de Conventie op open en transparante wijze te werk te gaan. Zij spraken de hoop uit dat de IGC van korte duur zal zijn en dat de voorzitter en de vice-voorzitters daarbij betrokken worden.
6. Ter afsluiting van de plenaire zitting namen de voorzitter en de twee vice-voorzitters het woord. Vice-voorzitter Amato zei onder de indruk te zijn van de waardevolle ervaring die hij, dankzij alle leden, in de Conventie had opgedaan. Zij vormt de afspiegeling van het Europa dat gebouwd is op banden tussen personen met dezelfde wortels en dezelfde culturele erfenis, waardoor zij elkaar kunnen begrijpen en samen unieke politieke en menselijke ervaringen kunnen doormaken. Hij benadrukte het feit dat de Conventie, dankzij de deelname van de leden uit de kandidaat-lidstaten, het Europa van morgen, het uitgebreide Europa in het leven heeft geroepen. Tevens heeft zij de democratische dimensie van Europa, de transparantie, versterkt.

Vice-voorzitter Dehaene verklaarde overtuigd te zijn dat de Conventie een doorslaggevende fase in de opbouw van Europa is geweest; een fase die het mogelijk maakt de hereniging van Europa te verwerkelijken en die door haar welslagen vorderingen heeft kunnen maken die geen enkele Intergouvernementele Conferentie tot nu toe heeft behaald. Hij bracht hulde aan alle Conventieleden vanwege hun werk dat tot een dergelijk succes heeft geleid. Tevens bedankte hij de leden van het Praesidium en heel in het bijzonder vice-voorzitter Amato.

Vice-voorzitter Dehaene prees in het bijzonder de voorzitter van de Conventie. Hij benadrukte dat de Conventie zonder de persoonlijkheid van haar voorzitter niet dezelfde zou zijn geweest en verklaarde vol vertrouwen te zijn dat de voorzitter het resultaat ervan als geen ander zal verdedigen.

In zijn slotrede constateerde voorzitter Giscard d'Estaing dat er zich een zeer brede consensus had afgetekend over het gehele ontwerp-verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa. Hij herinnerde aan de procedure van de Conventie die dankzij zestien maanden van beraad en discussie tot de opstelling van de ontwerp-Grondwet heeft geleid. De voorzitter benadrukte dat dit grote succes - de eerste ontwerp-Grondwet voor Europa – ondermeer mogelijk is gemaakt door een doelmatig gebruik van tijd. Enerzijds om de nieuwe lidstaten in staat te stellen aan de werking van de Europese instellingen te wennen, anderzijds om de positionering van de Unie in de tijd en de fasen die zij sedert 1950 heeft doorgemaakt te evalueren. Tot slot zullen de volgende generatie dankzij dit doelmatige tijdsgebruik over instrumenten en mogelijkheden beschikken om, indien zij dit ooit wensen, de integratie nog verder te kunnen doorvoeren.

De voorzitter bevestigde dat hij de boodschap van de Conventie, dat de evenwichtige consensus zoveel mogelijk intact moet blijven, aan de Europese Raad zal overbrengen. Hij voegde hieraan toe dat de IGC de verschillende voorstellen en wijzigingen openbaar moet maken zodat de publieke opinie en de Conventieleden over het verloop van hun werkzaamheden kunnen worden geïnformeerd en de betreffende voorstellen en wijzigingen kunnen becommentariëren.

Vervolgens bracht de voorzitter hulde aan alle leden van de Conventie die hebben bewezen dat de Conventie een succesvolle werkwijze heeft gevolgd, die de meeste transparantie, doelmatigheid en legitimiteit oplevert en daarom moet worden gehandhaafd.

Tevens sprak de president zijn hartelijke dank uit aan de twee vice-voorzitters van de Conventie, de heer Giuliano Amato en de heer Jean-Luc Dehaene, wier bijdrage aan de werkzaamheden van de Conventie van doorslaggevend belang is geweest. Hij sprak ook zijn waardering uit voor de doeltreffende ondersteuning van de werkzaamheden door het secretariaat, onder leiding van Sir John Kerr en mevrouw Annalisa Giannella.

Aan het slot van de plenaire zitting verzocht de voorzitter de Conventieleden over te gaan tot ondertekening van het begeleidend document bij de ontwerp-Grondwet, waarvan de tekst als volgt luidt: "Wij, leden van de Europese Conventie, die aan de opstelling van deze ontwerp-Grondwet hebben meegewerkt, leggen haar aan het voorzitterschap van de Europese Raad voor, in de hoop dat zij de grondslag van het toekomstig verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa vormt."

Tevens verzocht hij de Conventieleden de plaquette met het logo van de Conventie, die tijdens de gehele duur van de werkzaamheden in de zaal van de plenaire zitting heeft gehangen, te ondertekenen. Deze plaquette zal bij het Europees Parlement worden bewaard.

Het document is reeds door 93 leden van de Conventie ondertekend. Enkelen van hen hebben in de dagen na de plenaire zitting hun handtekening naar het bureau van de voorzitter gezonden of zich aldaar gemeld.

Session plénière 9 et 10 juillet 2003

LISTE DES ORATEURS

suivant l'ordre des interventions

Mercredi 9 juillet

Débat sur le texte révisé de la partie III

(Cartons bleu : Bonde, McCormick)

M. Lamberto DINI - Italie (Parlement)
 M. Inigo MENDEZ DE VIGO - Parlement européen
 Mme Danuta HÜBNER - Pologne (Gouvernement)
 M. António VITORINO - Commission
 Mme Linda McAVAN - Parlement européen
 M. Pierre LEQUILLER - France (Parlement)
 M. Andrew DUFF - Parlement européen
 M. Jan KOHOUT - Rép. Tchèque (Gouvernement)
 M. Luis MARINHO - Parlement européen
 M. Elmar BROK - Parlement européen
 M. Henning CHRISTOPHERSEN - Danemark (Gouvernement)
 M. Frans TIMMERMANS - Pays Bas (Parlement)
 Mme Teija TIILIKAINEN - Finlande (Gouvernement)
 Mme Anne VAN LANCKER - Parlement européen
 M. Zekeriya AKCAM - Turquie (Parlement)
 M. Olivier DUHAMEL - Parlement européen
 M. Kimmo KILJUNEN - Finlande (Parlement)
 M. Joschka FISCHER - Allemagne (Gouvernement)
 M. Jozef OLEKSY - Pologne (Parlement)
 M. Gijs DE VRIES - Pays Bas (Gouvernement)
 M. Sören LEKBERG - Suède (Parlement)
 M. Marietta GIANNAKOU - Grèce (Parlement)
 M. Jari VILÉN - Finlande (Parlement)
(Cartons bleu : Einem, Spini, Dastis, Voggenhuber, van der Linden, Haenel)
 M. Aloiz PETERLE - Slovénie (Parlement)
 M. Göran LENNMARKER - Suède (Parlement)
 M. Michel BARNIER - Commission
 Mme Maria Eduarda AZEVEDO - Portugal (Parlement)
 Mme Sylvia-Yvonne KAUFMANN - Parlement européen
 Mme Sandra KALNIETE - Lettonie (Gouvernement)
 M. Jelko KACIN - Slovénie (Parlement)
 M. Dick ROCHE - Irlande (Gouvernement)
 M. Ben FAYOT - Luxembourg (Parlement)
 Mme Cristiana MUSCARDINI - Parlement européen
 M. Alberto COSTA - Portugal (Parlement)
 M. Alain LAMASSOURE - Parlement européen
 M. Jürgen MEYER - Allemagne (Parlement)
 M. Edmund WITTBRODT - Pologne (Parlement)
 Mme Hanja MAIJ-WEGGEN - Parlement européen
 M. Proinsias DE ROSSA - Irlande (Parlement)
 M. Jens-Peter BONDE - Parlement européen

(*Carton bleu : Christophersen*)

M. Vytenis ANDRIUKAITIS - Lituanie (Parlement)

M. Panayotis DEMETRIOU - Chypre (Parlement)

SUPPLÉANTS

Baroness SCOTLAND - Royaume Uni (Gouvernement) * suppléant M. Hain
Mme Pascale ANDREANI - France (Gouvernement) * suppléante M. de Villepin
M. Valdo SPINI - Italie (Parlement) * suppléant M. Follini
M. Manuel LOBO ANTUNES - Portugal (Gouvernement) * suppléant M. Lopes
M. Peter ALTMAIER - Allemagne (Parlement) * suppléant M. Teufel
M. Henrik HOLOLEI - Estonie (Gouvernement) * suppléant M. Meri
Mme. Piia Noora KAUPPI - Parlement européen *suppléante M. Kirkhope
(*Cartons bleu : Speroni, Vassiliou, MacLennan of Rogart*)

OBSERVATEURS

M. Emilio GABAGLIO - Partenaires sociaux
M. João CRAVINHO - Partenaires sociaux
M. Manfred DAMMEYER - Comité des régions
(*Cartons bleu: Cisneros, Bruton, Borrell*)

* * *

*Jeu*di 10 juillet

Séance de clôture de la Convention

M. Klaus HÄNSCH
M. Lamberto DINI
M. John BRUTON
M. Jens-Peter BONDE
M. Michel BARNIER
M. Henning CHRISTOPHERSEN
M. Elmar BROK
M. Jürgen MEYER
Mme Ana PALACIO
M. Andrew DUFF
M. Dimitrij RUPEL
M. Johannes VOGGENHUBER
M. Dick ROCHE
M. Caspar EINEM
M. Pierre LEQUILLER
Mme. Hanja MAIJ-WEGGEN
M. René van der LINDEN
M. Henrik HOLOLEI
M. Vytenis ANDRIUKAITIS
(*Cartons bleu: Haenel, Heathcoat-Amory, Speroni*).
M. Giuliano AMATO
M. Jean-Luc DEHAENE
M. Valéry Giscard d'ESTAING